

MONTE NEGRO

BICIKLISTIČKE RUTE BERANE

PEŠIĆA JEZERO

Pogled sa Zekove glave

IMPRESUM

Svi podaci u ovom vodiču su nastali nakon brižljivog istraživanja. Obzirom da se uslovi oko markacije, staza i signalizacije stalno mijenjaju, ne preuzima se nikakva garancija za tačnost podataka. Vodič se koristi na sopstvenu odgovornost. Ako niste sigurni, obratite se iskusnom vodiču za pomoć. Sa zahvalnošću prihvatamo sve komentare sa kojima se naknadno možete obratiti izdavaču na e-mail adresu office@bjelasica-komovi.co.me.

Izdavač: Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije

Donator: Vlada Crne Gore

Trase i plan signalizacije: Jovan Nikolić

Podrška na terenu: SRD The Northern Way - Berane

Fotografije i dizajn: Jovan Nikolić

Karte: OSM Contributors #Riverlim

Biciklističke rute u regionu Berana

Teritorija koju pokriva opština Berane je vrlo atraktivna za planinski biciklizam i pješaćenje. Dovoljno je reći da beranskoj opštini pripada veliki dio fenomenalne planine Bjelasice, među kojima su njeni najveći vrhovi i pet ledničkih jezera, a još kada se tome dodaju i planine Mokra i Cmiljevica, jasno je da izrečena tvrdnja nije nikakvo propagandno pretjerivanje. Sve tri planine se odlikuju velikim kompleksima šuma, i beskrajnim pašnjacima po kojima su rasuti brojni katuni, a izvora i vodenih tokova ima u izobilju. Čitavu priču dodatno krasi lijepa sela koja leže na njihovim obroncima koja mogu biti interesanta polkionicima seoskog turiz-

ma a rijeka Lim, idealna za kajaking i rafting, u ljetnim mjesecima postaje kupalište sa bezbroj izolovanih plaža.

Beranske biciklističke rute su osmišljene tako da podrže razvoj seoskog i planinskog turizma koji je u ovim krajevima u začetku. Svojom mrežom obuhvataju brojna sela, prolećne i ljetnje katune, lijepe planinske predjele i namijenjene su prije svega turistima. Sem prve, svaka zahtijeva popriličnu kondiciju i nijesu koncipirane da ih mogu sa lakoćom odvoziti početnici. Neke od ovih ruta su pravi adrenalinski izazov i avanturistički dragulj.

Ako imate mobilni internet, GPS trek možete ski-

nuti direktno sa bilo kojeg piktograma čitanjem QR koda i importovati ga u neku od navigacionih aplikacija. Ako nemate internet čitanjem drugog QR koda možete dobiti itinerer rute sa kojim se uz pomoć štampane mape možete lako orijentisati. U slučaju potrebe možete koristiti i sajt www.pedalaj.me kao navigator, a na startnim pozicijama postoje i info table sa mapama i svim neophodnim informacijama što vam dodatno može biti od koristi.

Sve biciklističke rute iz ovog regiona su unesene i u OSM bazu podataka, tako da su vidljive na Open Cycle Map i na Waymarked Trails: Cycling, a ako imate neki od Garmin uređaja pre-

poručujemo da za biciklizam u našem regionu koristite mapu ROUTABLE BICYCLE, koju redovno ažuriramo.

Preporuka je da ove rute prođete u društvu. Zbog težih terena obavezna je biciklistička servis oprema, a izuzev GPS uređaja (ako on zakaže) poželjno je imati kompas i štampanu mapu.

Teritorijom beranske opštine prolazi i jedna od vrhunskih biciklističkih staza – Čarobni istok (TT3) i nova prelijepa Katunska ruta koja povezuje pogranične planine Čakor, Mokra, Cmiljevica i Hajlu, na kojoj imaju opremljeni besplatni kampovi i skroz je signalizirana.

SIGNALIZACIJA

● SENIĆA KATUN	BA05	4,3 km
● PEŠIĆA RUPA	BA05	5,5 km
● PEŠIĆA LAKE	BA05	6,5 km
● OLOMERSKA	BA05	6,8 km

WEB STRANE

www.bjelasica-komovi.me
www.pedalaj.me

Ruta BA01

Krug oko Berana

Ova biciklistička ruta vodi kroz prigradska i uža seoska područja opštine Berane. Riječ je o lijepim predjelima, blagom zelenom pejzažu doline Lima prošaranom njivama i voćnacima.

Ruta počinje u selu Budimlja na sjeveroistočnoj a završava se u selu Buče na jugozapadnoj strani grada, pored rijeke Bistrice, na magistralnom putu za Lubnice. Zajedno sa dijelom Vrhunske biciklističke rute 3 - Čarobni istok (TT3) formira interesantan biciklistički prsten oko grada (30km), koji je jako zgodan za nezahjevne lokalne bicikliste ili za turiste koji su odsjeli u užoj zoni grada i žele da na dva točka brzo istraže okolinu a nemaju vremena za vožnju po atraktivnim planinskim terenima koje pokrivaju ostale beranske rute.

Na ruti se nalazi nekoliko historijskih znamenitosti, među kojima je, ako se vozi prsten, svakako najzanimljiviji manastir Đurđevi stupovi (XII vijek).

Od prirodnih lokacija mogu biti interesantne brojne pećine, naročito pećina Đato u Petnjiku, Vrelo u Navotini, i brojne pećine koje se mogu istražiti na početku kanjona Bistrice.

Šumama Turije i Jelovice

Vrlo zahtjevna planinska ruta na kojoj se neprestano smjenjuju pašnjaci i veliki kompleksi četinarske i bukove šume.

Ruta prolazi kroz nekoliko katuna (Lokva, Konjsko brdo, Meka, Turija, Patkovića, Kape-tanov laz, Jelovica), a izvora ima u izobilju po čemu je Bje-lasica inače poznata. Podloga je u jednom manjem procentu asfalt, zatim slijedi makadam, a na najvećim nadmorskim vi-sinama su puteljci koji vijugaju livadama i povremeno kroz šume.

Ruta ima dvije startne pozicije. Jedna je iz sela Lubnice, a dru-ga iz sela Buče, iz tačke gdje se završava biciklistička ruta BA01. Obje startne pozicije po-vezuje Vrhunska biciklistička ruta TT3.

Polazak iz Lubnica je zgodan za sve one koji su za smještaj odabrali neko od seoskih do-maćinstava koje pružaju turi-stičke usluge a sve više ih je u ovom kraju, a polazak iz Buča je zgodna varijanta za one koji kreću iz pravca Berana. Ova ruta, na lokaciji Jokov grob, spaja beransku mrežu bicikli-stičkih ruta sa andrijevičkim rutama (a koje se dalje nado-vezuju na plavsko-gusinjske

rute), čime se, uz nacionalne rute koje prolaze ovim krajevi-ma, otvara sjajna mogućnost kombinovanja i prilika za višed-nevne vrhunske vožnje kroz region Bjelasice, Komova i Pro-kletija.

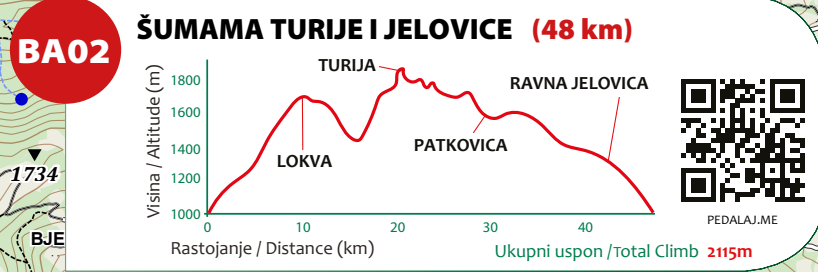
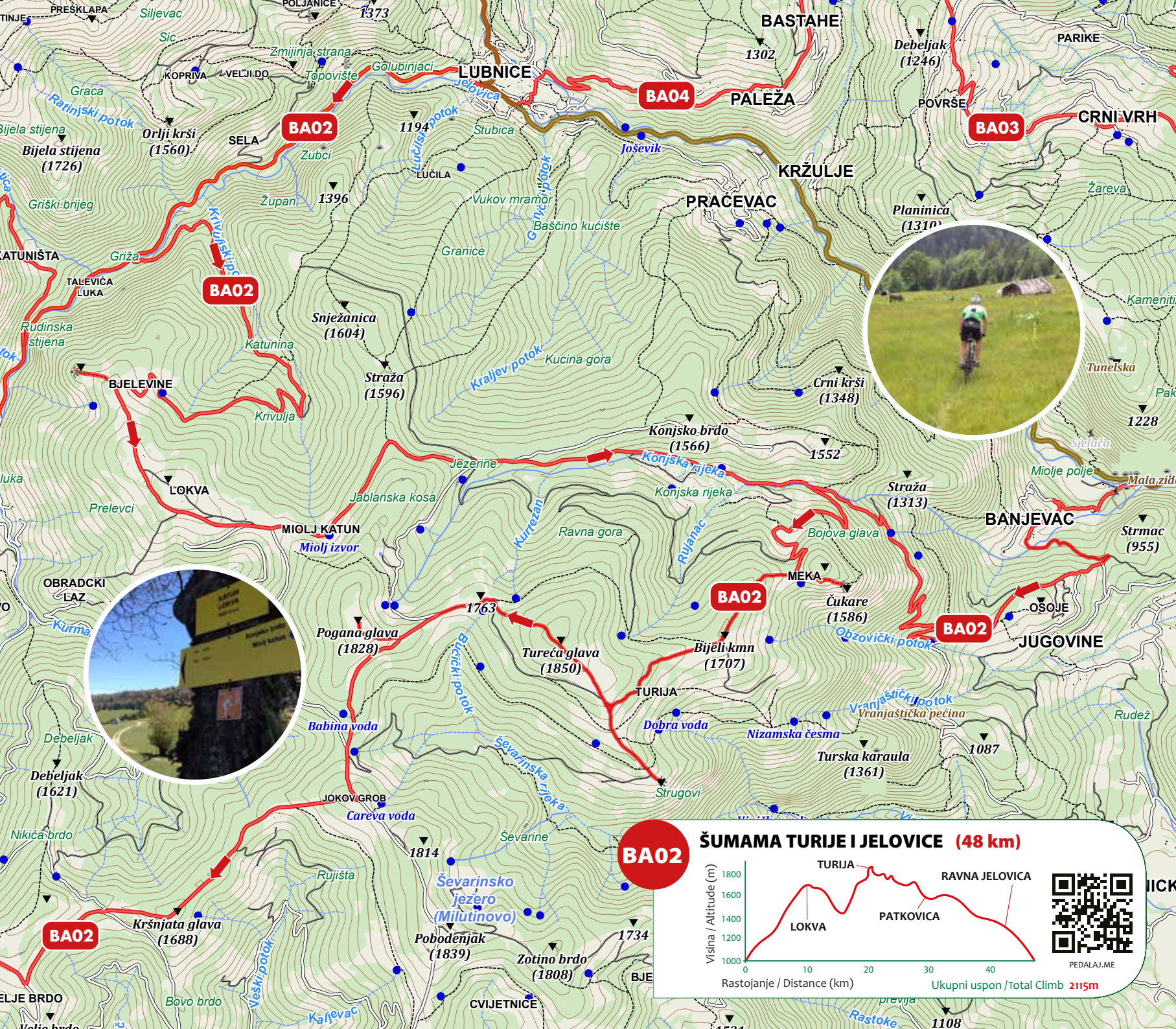
Na ruti ima nekoliko sjajnih vi-dikovaca sa pogledom na Jelo-vicu, najveće bjelasičke vrho-ve, grad Berane i dolinu Lima a posebno se izdvaja vidik na Ko-move i okolne planine i vrhove (Mojan, Paunova, Ilijina glava, Žijeva, Crnogora, Tomova gla-va, Biograd) i to zaista ostavlja bez daha.

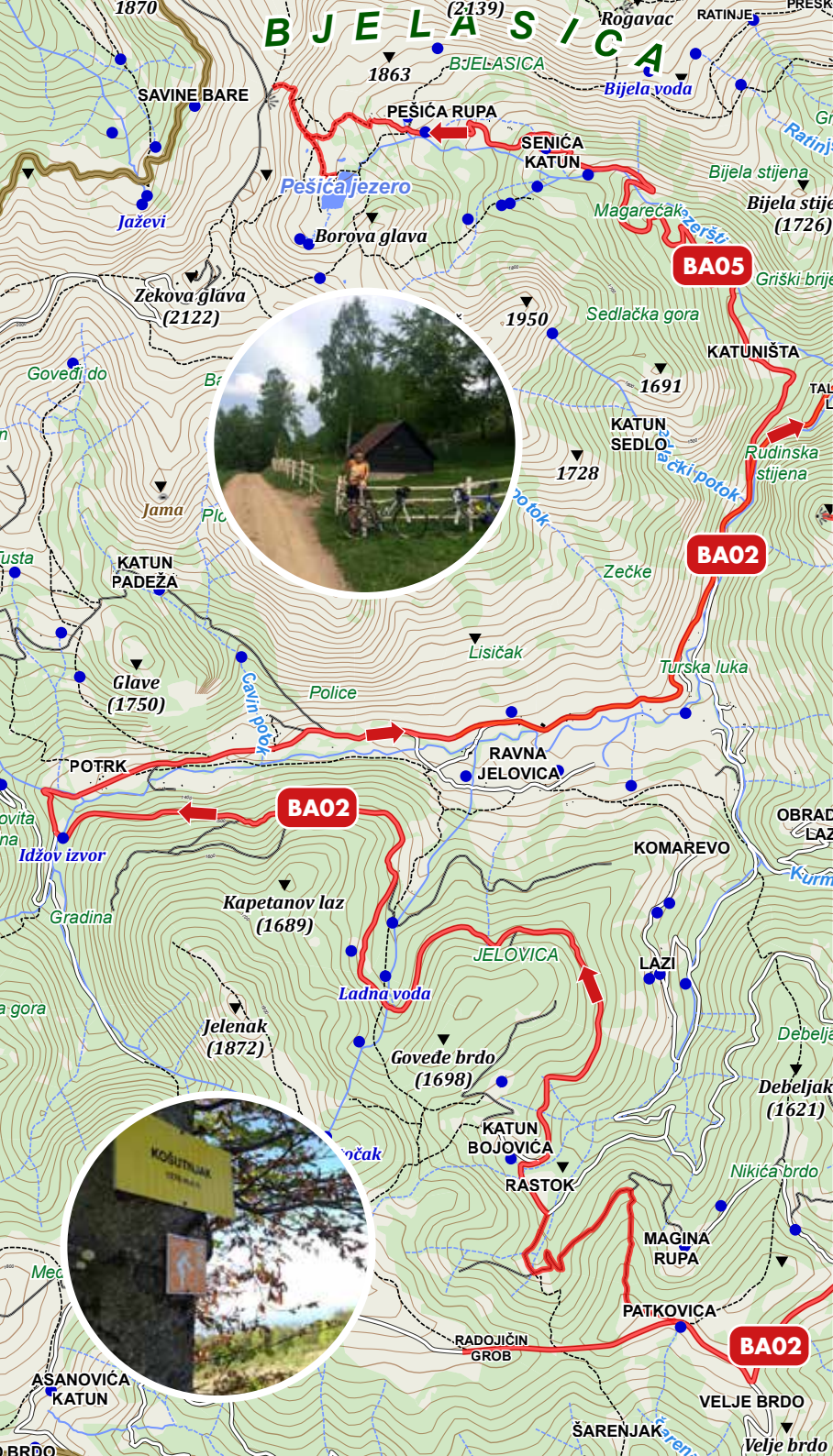
Kao šlag na ovoj biciklističkoj torti je dugotrajni spust od Patkovića (AN04) do Idžovog izvora i dalje kroz Ravnu Jelo-vicu, nekada veliko katunište a danas više vikend naselje i po-pularno beransko izletišta.

Tu se prolazi pored dva hotela koji su smješteni tačno pored puta te je ta lokacija zgodna za pauzu i prijatno osveženje pri-je nego se nastavi za Lubnice ili Berane.

Ovu rutu treba odvoziti u ljet-njim mjesecima jer je od jeseni na većim nadmorskim visina-ma uglavnom neprohodna.

Ruta BA03

Kroz seoske atare

Zvaničan start ove rute je kod manastira Đurđevi stupovi (XII vijek), direktno sa TT3 nacionalne rute, ali može se krenuti i iz Lubnica uključujući se na nju rutom BA04 preko sela Bataha ili alternativnom rutom BA04A preko sela Glavaca, čime će se dobiti nešto drugačija varijanta i koji kilometar duža vožnja.

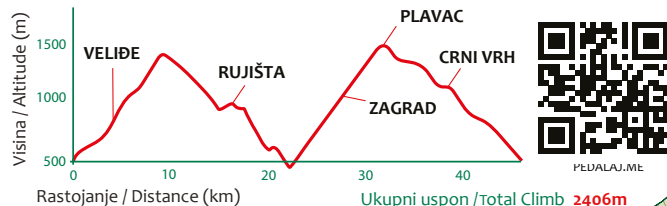
Ovo je prava seoska ruta jer prolazi kroz sedam sela – Veliđe, Rujišta, Kaludra, Zagrad, Vuča, Glavaca i Crni vrh – i kroz nekoliko nižih katuna koji su u proljeće i od jeseni puni stočara sve do prvog snijega.

Ruta počinje jakim usponom asfaltnim putem sve do sela Veliđe a onda se nastavlja makadamom do lijepog i ravnog brda Šestarevca (1440m), koje je i lijep vidikovac i zgodno mjesto za odmor. Na ovom potezu atraktivan je i kanjon rijeke Sušice i litice brda Tikva, kao i seoski put koji vijuga kroz atar sela Velide, preko Garevina ka Šestarevcu. Od Šestarevca slijedi lagani spust kroz bukove i cerove šume do prolječnog katuna Košutnjak (1270m), a onda se preko reona koji se zove Rebra stiže i u selo Rujišta. Na Rujišta se odmah nado-

vezuje selo Kaludra, i na kraju tog spusta stiže se na asfaltni put koji vodi ka selu Zagrad.

Putem ka Zagradu vrlo se brzo dolazi do mjesta Samograd, gdje obavezno treba zastati. Radi se o jako značajnoj arheološkoj lokaciji koja datira iz 390. godine nove ere. Prvobitno se tu nalazila ranohrišćanska bazilika koju su uništili Goti u V vijeku, i čije temelji su konzervirani i vide se pored drumu. Čitav kompleks Samograd je obnovljen za vrijeme Justijana (Istočno rimsko carstvo), a kao grad, utvrđenje ili duhovni centar nastavio je da egzistira do današnjih dana.

Nakon Samograda, poslije nekoliko krivina asfaltnom, slijedi selo Zagrad (selo iza grada - Samograda), a onda ruta kreće prema malo višim planinskim predjelima, makadamskim putem preko Debelog brda prema Ravnom Plavcu (1508m). Sa prevoja Ravni Plavac može se napraviti detur od 1,5 km do katuna Plavac gdje se kod stočara može naručiti domaći obrok - hljeb, kuku ruza, sir, kajmak, jardum, kiselo mlijeko, jaja.

BA03**KROZ SEOSKE ATARE (45 km)**

Nadalje, sve do Berana ili Lubnica, nadmorska visina konstantno je u padu i slijedi potpuno opuštajuća vožnja, preko vrha i prevoja Vuča, a onda dalje makadamom do sela Crni vrh. Tokom ove dionice postoje dva skretanja kuda se može stići i do Lubnica, u oba slučaja rutom BA04, i to preko sela Glavaca ili preko sela Bastahe. Od crnovrškog zaseoka Rošca nizbrdica se pojačava a ruta nastavlja direktno kroz selo Crni vrh sve do manastira Đurđevi stupovi, gdje je počela ali se i završava ova seoska avantura.

Sve u svemu ovo je jedna lijepa ruta koja se može voziti od ranog proljeća do kasne jeseni kada boje polude i lišće pod točkovima zašušti, kada se stočari vrate iz ljetnjih katuna pa seoskim livadama opet zazvoni čaktar ovaca, kada se peče rakija a voćnaci se poviju pod teretom jesenjih plodova.

URSULOVAČKO JEZERO

Ruta BA04

Gole visoravni Bjelasice

Preljepa ruta koja od Lubnica preko sela Bastahe i Glavaca vodi na četvrti bjelasički greben, turistima najmanje poznatu regiju Bjelasice, koja je ništa manje atraktivna od ostalih popularnijih djelova ove planine.

Prvih 11 km ruta nas vodi kroz seoska imanja a onda direktno iz sela Glavace počinje novi uspon ka planinskim predjelima i katunima Gojnovac i Rasova i još više na visoravan Potrkovo (1967m) odakle se pruža fenomenalan pogled na sve četiri strane svijeta.

Od Potrkova ruta nastavlja prema katunu Bujanjska rupa, a zatim preko Ostrikovaca na kome se nalaze katuni Senjak i Brklje, nastavlja prema Torinama odakle ruta ponovo ulazi u šumski predio, i preko Vijogore i katuna Bunjevica, Lazina i Novakovog dola izlazi na široku pašnjačku visoravan Suvo polje (1920m), koje i nije

tako suvo i pusto i na njemu se nalaze brojne lokve i stočarski stanovi.

Od Suvog polja ruta ulazi u drugi dio, gdje počinje spust preko katuna Kojanovac i Lainska, prema Šiškom jezeru (1665m) gdje se ulazi u zonu NP Biogradska gora.

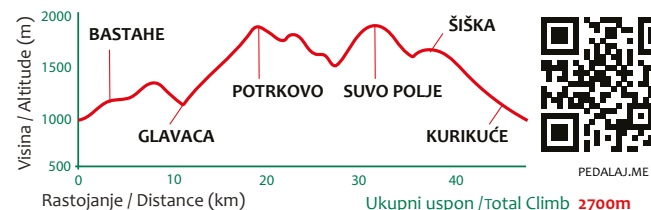
Od Šiškog jezera, preko katuna Šiška i Ševarinskog jezera, jako lijepog i atraktivnog predjela, kroz koji prolaze i dvije Vrhunske nacionalne rute TT2 i TT3, nastavlja se spust, preko katuna Livadica i Suvodo odakle se preko sela Kurikuće napokon stiže u Lubnice.

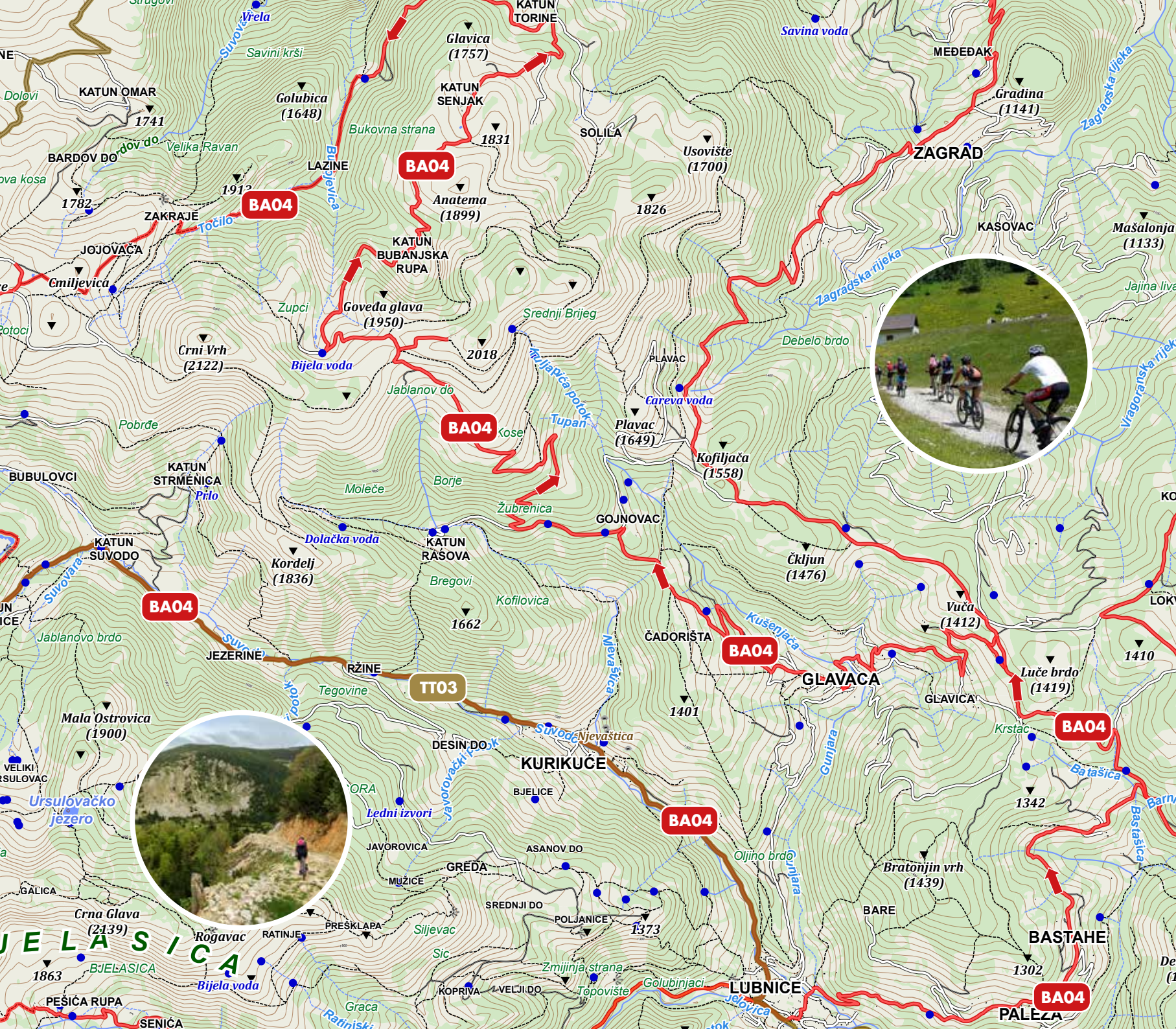
Prije sela Kurikuće naići će se na planinarski dom Suvodo, koji nudi smještaj, dobru domaću hranu, u ponudi je i svježa pastrmka a često se tu može naći u izvoru ohlađen bostan koji poslije duge ljetnje vožnje najbolje prija.

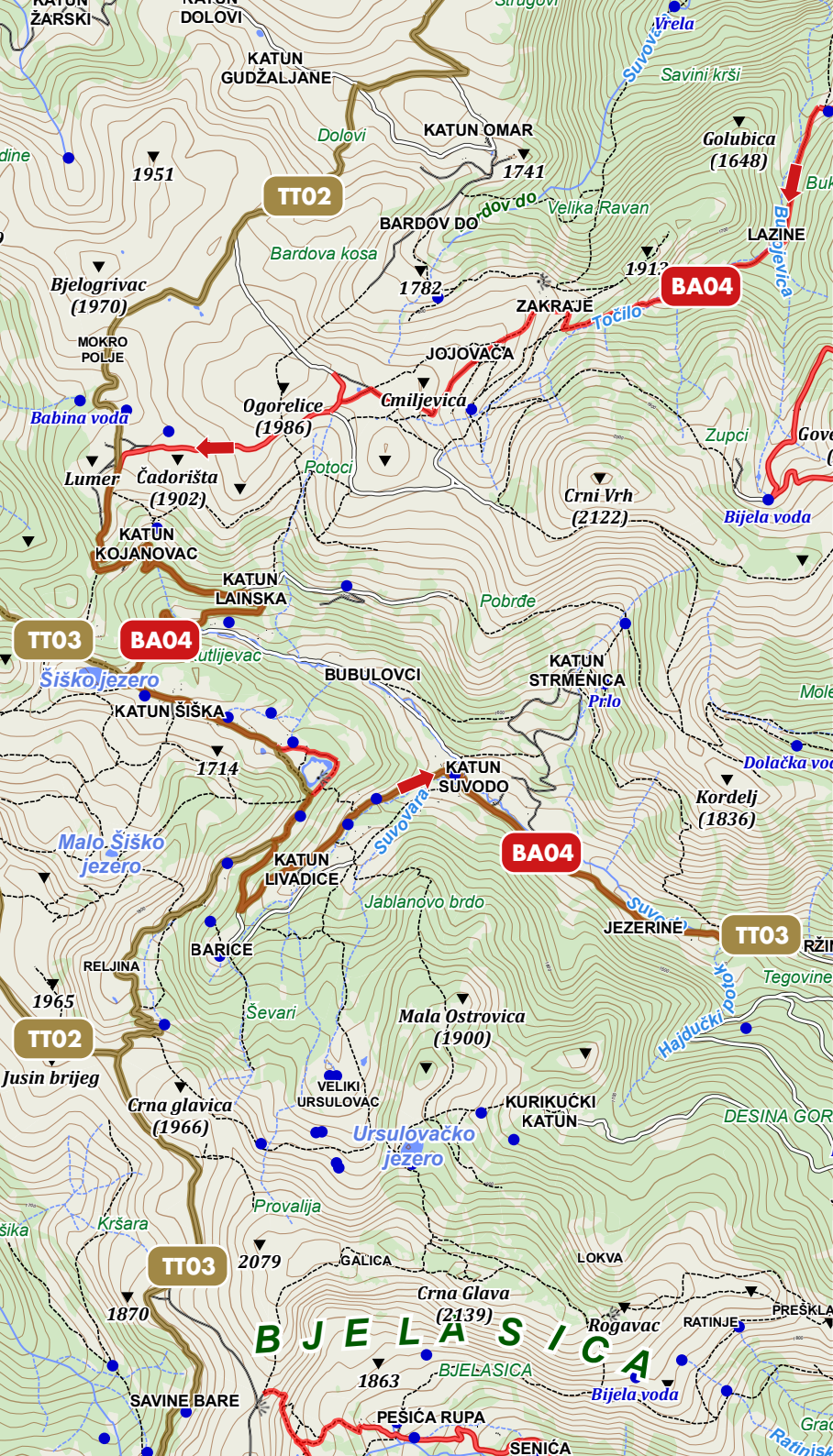

BA04

GOLE VISORAVNI BJELASICE (47 km)

Ruta BA05

Katuni, jezera i visovi

Najljepša, najatraktivnija i najzahtjevnija ruta u ovom be-ranskom biciklističkom setu. Prepuna adrenalina, i zahtijeva vrhunsku kondiciju. Ruta kojom će se voziti, gurati i po-vremeno na leđima nositi bajk. Ovo je ruta sa dvije povratne opcije koja se mora odvoziti dva puta kako bi se u potpuno-sti sklopio ovaj lijepi avanturi-stički mozaik.

START - PRVI DIO (6.7km)

Start rute je na petom kilometru od Lubnica prema Jelovici, na raskrsnici za Pešića jezero, a do startne tačke se stiže rutom BA02. Odatle kreće malo jači uspon odličnim makadamom prema Senića katunu i katuni-ma koji se nalaze u Pešića rupi, velikom ledničkom cirku, koji je okružen najvećim vrhovima Bjelasice, Crnom i Zekovom glavom.

Od Pešića rupe, tj. od katuna Lukovište, kreće hike-a-bike dio do Pešića jezera, jednog od najljepših jezera na Bjelasici, a onda dalje uskom stazom do prevoja Olomerska, koji se nalazi između Zekove glave i Crne Glave. Olomerska je sjajan vidi-kovac i tačka gdje se ova ruta razdvaja na dvije fenomenalne opcije.

VARIJANTA BA05A (14.20km)

Ovo je lakša varijanta ako se uzme u obzir dužina prolaska pješačkom stazom. Nekoliko stotina metara jugozapadno do vrha Zekova Glava, i nadalje slijedi dugotrajni spust maka-damom. Vožnja ovim stranama je pravo uživanje a pogled je nezaboravan.

Vrlo brzo se stiže i do eko-ka-tuna Vranjak, gdje može biti li-jepa pauza, a u nastavku trase prolazi se pored planinarskog doma Bjelasica, a nakon doma slijedi lokacija poznata pod imenom Raskrsnica. Kao što samo ime kaže radi se o velikoj raskrsnici odakle se može poći prema Kolašinu, Komovima ili Jelovici (krak koji vodi na južnu stranu svijeta je put za Jelovi-cu).

Slijedi veliki šumski kompleks, a nakon 3km od Raskrsnice tre-ba skrenuti oštro u lijevu stranu na makadam koji vodi do skrivenih i ušuškanih katuna Tusta i Padeža. Kada se prođe katun Padeža ostaje još 1,3km do Ravne Jelovice i uključenja na BA02 rutu kojom će se da-lje, uglavnom asfaltom, stići do Lubnica.

VARIJANTA BA05B (15.30km)

Dakle, opet smo na prevoju Olomerska, odakle kontra od varijante A, u sjevernom smjeru započinje nešto teža varijanta ove rute. Pješačkom stazom trasa izlazi na Pitomu ravan a onda se preko lokacije Galica stiže ispod samog vrha Crna glava, najvišoj kote na Bjelasici. Izuzetna prilika da se napravi pauza i osvoji vrh, a onda za one koji su vični single stazama slijedi spust do Ursulovačkog jezera. Ostali će sa lakoćom odgurati bajk.

Od jezera treba skrenuti desno a onda nastaviti još malo spust pješačkom stazom do prvih

stočarskih stanova u Malom Ursulovcu. Odatle se trasa ponovo uključuje na makadam.

Nastavlja se kroz velike šume poznate kao Desina gora, a onda malo prije skretanja za Desin do ruta nastavlja usponom prema lokaciji Pojatište.

Preko Pojatišta prolazi prelijeva planinarska staza za Crnu glavu, a u samoj blizini se krije i jedna fantastična prirodna atrakcija poznata kao Udovinjica. Od Pojatišta, preko Veljeg dola i Sela, slijedi spust do kraja rute koja se završava uključanjem na stazu BA02.

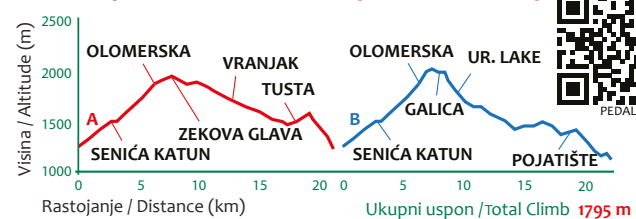
UDOVINJICA

Ako poslije naporne vožnje preostane snage i volje, treba napraviti pauzu na Pojatištu i potražiti markiranu stazu koja vodi do Udovinjice. Radi se o impresivnom prirodnom usjeku koji vijuga kroz Žutu platiju, širine 3-4 metra sa vertikalnim liticama visokim i do 50 metara. Ovo čudo prirode, koje je do skoro bilo skrive-

no od ljubitelja prirode, u stara vremena od mještana je korišćeno kao prirodni tor za stoku, a istorija pamti da se tu u doba Turske imperije desila i strašna pogibija muških mještana koji su stradali od albanskog plemena Klimenti. Za njima su ostale brojne udovice te otuda i naziv Udovinjica za ovu prirodnu atrakciju.

BA05

KATUNI, JEZERA I VISOVI (21 km 22 km)

PEDALAJ.ME

Smještaj

**Seosko domaćinstvo
KUĆA KLJAJIĆA**
+382 69 738 692
+382 69 537 601
LUBNICE

**Seosko domaćinstvo
TRI IZVORA**
+382 67 508 455
LUBNICE

**Seosko domaćinstvo
MIRNA LUKA**
+382 68 027 556
GLAVACA

**Seosko domaćinstvo
MALO SELO**
+382 67 027 556
KURIKUĆE

**Seosko domaćinstvo
KURMARIJA**
+382 67 253 200
JELOVICA

**Planinarski dom
SUVODO**
+382 67 439 687
KURIKUĆE

HOTEL PEŠIĆ
+382 67 435 775
JELOVICA

HOTEL JELOVICA
+382 67 514 833
JELOVICA

NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA
CRNE GORE

Call centar: 1300 (24h)
information@montenegro.travel
booking@montenegro.travel
complaints@montenegro.travel

KUĆA KLJAJIĆA

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA
Bjelasića, Komovi & Prokletije

